

ցող ընդ լաւաշաղիմութիւնս սիրեցեալ զաւակացս Ս. Հօրն
Մերոյ Դրիգորի Լուսաւորչի, կամք մնամք խոնարհ Աթոռա-
կալ Նորին

ՄԻՐՏԻՉ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուաւ Կոնդակս Հայրապետական լամի շնոր-
հաց Փրկչին 1902 ի 24-ն լունուարի և ըստ
տոմարիս ՌԵՄԲ ի Հայրապետութեան Մե-
րում Թ. ամի լԱրարատեան Մայր Աթոռ ս.
Էջմիածնի ի Վաղարշապատ. Համար 101.

Կ. ՊՕԼՍԻ ԱՄԵՆ. ՊԱՏՐԻԱՐԷԻ ԶՐԶԱՐԵՐԱԿԱՆԸ

Գաւառական որբանոցներու տնօրութեան պալմանածա-
մը կսկսի լրանալ հետզհետէ և հարկ կը լինի փակել զանոնք
մի առ մի, քանի սպառին բարերարներու սահմանած նպաստ-
ներն, և զաղբին ընդհանուր նուիրատութիւնք, որոց արդ-
իւնքով երեսուն և չորս որբանոցներ բացուեցան կարօտեալ
գաւառներու մէջ։ Այս պաժամանակեալ հաստատութիւնք պա-
տրապարեցին ու խնամեցին ճարդ բաղմամբիւ անտէր մանուկ-
ներ, պատուար կանգնելով կարօտութեան դէմ, որու անմը-
ւունչ զոհերը պիտի լինէին ալ զմանուկներն, եթէ պետա-
կան շնորհներու հետ՝ մեր ազգայնոց ձեռնտութիւնք չ'հաս-
նէին անոնք օգնութեան։

Այլ սակայն ալ որբանոցներուն մէջ կան տակաւին
անչափահաս ու կարօտ տղաք, արժանի խնամքի ու պաշտ-
պանութեան, կը գտնուին դեռ շատեր՝ որ չեն աւարտած
արհեստն, զոր կուսանին, հալթալթելու համար իրենց ողբ-
պահիկն. երբ մեկնին որբանոցէն, ուստի հաշիւ թէ գաւառ-
ներու մէջ լուած որբանոցներէ ոմանց փակման լուրն, թա-
խանձագին խնդիրներ կը տեղան ի Պատրիարքարան, երկա-
րածցելու դեռ անոնց տնօրութեան շրջանն և արգիլելու ալն
բաղմաղիմի անպատեհութիւններն, որ կրնան ծաղիլ որբերու
լքումէն։

Այսպիսի պարագայից առջև փակել լեղակարծ ալ զթու-
թեան վարկերն և ցիր ու ցան վտարել ու իրենց բաղդին
լքանել ալ մատաղատի մանկտին, մանաւանդ ցուրտ ձմեռով,
որ պատած է արդէն գաւառներն բուքով ու ձիւնով, կարելի
չէր, առանց տառնապելու խղճի խալթէ, առանց ծանր պա-
տասխանատուութեան մ'ենթարկուելու լեզգին առջև, որ այն-
քան մեծ զոհողութիւններ լանձն առած էր թշուառութեան
ձեռքէն լիլելու համար բաղդին ալ զրկեալներն, միանգա-

մալն և Տէրութեան առջև, որ անոնց պաշտպանութիւնն հրամալած էր, շնորհելով կարևոր դիւրութիւններն:

Բայց հոգածութեան արժանիներն՝ որքանոցներու պատուարեալներն չէին միայն: Անոնցմէ դուրս գտնուող տղաքներն ալ, որ նպաստով կապրէին, պէտք էր դնել ալ ևս ալնալիս վիճակի մը մէջ, որ չմնային անգործ և ցվերջ կարօտ օգնութեան, ալ կարենալին աշխատիլ և իրենց ձեռաց վաստակովն հոգալ զիրենք: Իրաց ալս վիճակին մէջ կարևոր էր ուրեմն ալնալիս կարգադրութիւն մը, որ զօրէր ալդ կրկին պէտքերուն միապէս դարման բերել, և նոյն իսկ ալնալիս եղանակաւ մը, որ ստարէր միանգամայն ժողովրդեան ալ ապրուստի միջոցներն ընդարձակելու, ցորչալի կարօտութիւնն համատարած էր, սնտեհական աննպաստ պարագաներու պատճառաւ: Միակ դարման մը կը ներկայանար, ալն է գաւառական զլխաւոր կեդրոններու մէջ մնալուն ու կանոնաւոր արհեստանոցներ հաստատել, փոխան առժաս եալ որքանոցներու, որ տեական արդիւնք մը չէին կրնար ունենալ, և ալս հաստատութեանց մէջ գիշերօթիկ պատուարելով հանդերձ՝ անչափահաս ու պաշտպանութեան կարօտ որբերն և ի մասնաւորի զանոնք, որ փակելի որքանոցներէն դուրս պիտի ելնէին, ընդունիլ նաև ցերեկեալ՝ ուրիշ գաւառացի տղաքներ, և ասոնց ամենուն սովորեցնել, ըստ տեղւոյն պիտանի արհեստներ և երկրագործական կարևոր գիտելիքներ, առևտրական հրապարակներու վրալ խնդրուած շահաւէտ բերքերու մշակութեան համար, և ալս արհեստանոցներու միջոցաւ ու զանազան կարգադրութեանց ներքև միանգամայն երկրագործ դասուն դիւրութիւններ ընծալել, քաջալերելու համար մշակութեանց նոյն կարևոր ճիւղը: Հետևաբար՝ Նպաստից Յանձնաժողովին հետ համախորհուրդ՝ ալս կարգադրութիւնն ընելով՝ սահմանեցինք՝ լատուկ հրահանգով մը՝ արհեստանոցներու կազմակերպութեան եղանակն ու պայմաններն, և որոշեցինք միազամայն մինչև զարուն լեռաձգել փակուամն ալն որքանոցներուն, որոց պս լմանաժամը լրացած էր:

Այս արհեստանոցներն, որք սահմանուած են ալսքան էական կարօտութիւն մը լրացնելու, պիտի հաստատուին ու պահպանուին զլխաւորաբար ալն կամաւոր նուէրովն, որ ամիսմի Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ պիտի հաւաքուի մեր քարեալ ազգս լիններէն: Երեւոյթութեանց մէջ ամենէն քաղցրագոյնն ու հոգեպարարը չէ միթէ, ու նաև զերազանցապէս վսեմն, որ զմարդ բարձրացնէ ղէպի Նախախնամողն տիեզերաց, օգնել ու տէր կանգնիլ որբին ու կարօտ մանուկին, անգոր արարածներ՝ անմիջ անարատ, որ անկարող են զիրենք պահպանելու աշխարհալին աղէտներու ղէմ, որ անգիտակ զօհերն իր լինին բւղղին, որ կը տառապին առանց զանդատելու, որ կը ժպտին՝ արտասուելու ատեն, և հլութեամբ կը համալիրպին ամենալնի, կրելով իրենց հոգւոյն խորն՝ դառնու-

Թիւնն իրենց բովանդակ վիշտերուն: Ահա՛ այս դեռստի էակներուն, այս խեղճ պղտիկներուն պաշտպանութեան համար է նուէրն, զոր կը խնդրենք աղերսագլին, այս Ս. Ծննդեան հրաշալի տօնին առթիւ, լսնուն մանկացելուն Յիսուսի, որ անքան կը խանդաղատէր մանուկներուն վրայ, որ երբ կուզէին հեռացնել զանոնք իրմէ՝ կը կրկնէր սաստելով «Խոյլ տուք մանկուտն դալ առ իս»:

Լի ենք լուսով որ սիրալոծար պիտի պատասխանէք մեր հրաւերին, և հասցնէք մեզ Ձեր նուէրն, առատօրէն և զուարթութեամբ բլլաած Ձեր սիրտէն, վստահ ենք, որ այս կարևոր ձեռնարկին լաջողութեանն համար, որով և եթ պիտի պսակուի որբոց պաշտպանութեան գործը, պիտի բերէք մեզ Ձեր օգնութեան բաժինը և անտարբեր չպիտի մնաք այս նոր պետքին առջև՝ դուք բոլոր ցարդ չ'ըլացաք օդնել կարօտին և լըքեալին, դուք որ չ'ներեցիք Ձեր խղճին անպաշտպան թողուլ անօգնական մանուկը: Գթութեանց Տէրն ընդունի Ձեր գթութեան նուէրը, և անոր փոխան հեղու Ձեր վրայ իր բաղմադեղ բարիքներն ու շնորհներն, և ինքն իր Ամենակալ Աստուծոյն հովանի Ձեր վրայ՝ զերծ պահէ զՁեզ, Ձեր ընտանիքն, Ձեր դասակներն, Ձեր պարագաներն, ամէն վիշտերէ: «Տուք և տացի Ձեզ»:

Ենամբ աղօթարար

Պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ

ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

—

ՀՐԱՀԱՆԳ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Կ ա զ մ ու թ ի լ ն

ՅՕԴ. 1.— Գաւառական առժամանակեալ որբանոցներու տնօրէութեան պալմանաժամին լրանալովը՝ տակաւին անչափահաս գտնուող որբ և կարօտ մանուկներն իսպառ անխնամ չթողուլ համար Ազգային Պատրիարքարանի կողմէ առաջնորդական գլխաւոր կեդրոններու մէջ՝ ուր որ լարմար դատուի, երկու սեռի տղոց համար՝ ուրոյն արհեստանոցներ պիտի հաստատուին:

ՅՕԴ. 2.— Այս արհեստանոցներու ընդհանուր հասցիքներն են,—1°. Կայսերական կառավարութեան կողմէ կարօտ մանկանց համար զանազան առիթներով շնորհուած նպաստք.—2°. Բարեսէր ազգալոյս կողմէ տրուած տարեկան ան կաւոր նուէրն, զոր Սրբազան Պատրիարքն ամէն տարի Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ կստանայ ուղղակի՝ մասնաւոր կերպերով գիմելով անոնց:—3°. Բարերարներու նուիրած և սահ-